

Організація охорони рідкісних видів (*Lucanus cervus* L.) в межах природних ландшафтів села проводиться таким чином:

1. Збереження цілісності природних ландшафтів в яких зустрічається вид. Широколистяний ліс на околиці села Жовтневе досить мало піддається антропогенному впливу, зберігаючи свій основний видовий склад рослинності.

2. Пропаганда охорони природи та виховання бережливого ставлення до неї у місцевій школі, яка має статус навчально-виховного еколого-валеологічного комплексу з введенням предмету екології у навчальний план з 1999 року, численні публікації учнів школи на теми природоохоронного характеру у місцевій газеті.

Перспективою у майбутньому для збереження рідкісного виду є перетворення території розповсюдження Жука-олена у мікрозаповідну зону. Лише екологічна самосвідомість місцевих жителів є стержнем процесу збереження на території села, району не лише рідкісних видів, а й всього типового різноманіття представників ряду Coleoptera.

Література

1. Горностаев Г.Н. Насекомые СССР. — М.: Мысль, 1970. — 372 с.
2. Гусев В.І., Ермоленко В.М. та ін. Атлас комах України. — К.: Радянська школа, 1962. — 223 с., іл.

ОСОБЛИВОСТІ ЛЮБИТЕЛЬСЬКОГО ЛОВУ КОРОПА *CYPRINUS CARPIO* L. В ПОНИЗІ Р. ВОРСКЛА

Кияшко В.В., Попельнюх В.В.

Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Місцевим населенням короп прозваний річковою „свинєю” не випадково. Він невибагливий до їжі і використовує її як рослинного, так і тваринного походження. А головне, під час живлення чавкає як свиня.

За своїм розміром і значенням короп для рибалок, безперечно, посідає перше місце серед риб своєї родини, яка отримала назву саме від нього. Назва „короп” походить від грецького „карпос” — плід, яке, мабуть, пішло від надзвичайної плодючості цієї риби (за підрахунками, самка вагою 3,5 кг відкладає понад 621 000 ікринок).

Короп, або сазан, як його ще називають, є дуже красивою рибою. Він покритий надзвичайно великою темно-золотавою лускою, яка на спині темніша, з синім відтінком, а на череві світліша. На перший погляд короп, особливо молодий, дуже схожий на карася, але він не такий високий у спині (висота тіла лише вдвічі більша товщини), товстіший і довший. Крім того, відрізняється від карася своїми чотирма товстими і короткими вусиками на жовтих, надзвичайно товстих губах, майже такими ж нерухомими, як у ляща. Вуса знаходяться попарно з кожного боку, і закінчуються кругловидими головками. Спинний плавник темно-синього кольору, дуже широкий і займає майже всю задню частину спини. Крім довжини, короп відрізняється дуже міцними пилкоподібними, зазубреними променями. Такий промінь мають спинний та анальний плавники. Всі нижні плавники сірувато-фіолетового кольору, хвостовий — червоно-рожевого, очі — золотаві.

Самці відрізняються від самок, одного і того ж віку, майже вдвічі меншою довжиною, і більш тонким і видовженим тілом. Під час нересту їх легко відрізнити за м'якими неправильними зморшками білого кольору, які розміщені на потилиці, щоках, зябрових кришках і грудних плавниках.

Коропа починають ловити з квітня на „донку” (період нагулу перед нерестом) і до середини вересня з чергуванням лову на поплавкову вудку.

За народними прикметами, короп інтенсивно ловиться під час цвітіння шипшини, жита та у період наливання абрикоси.

Зважаючи на велику вагу, якої досягає короп, снасті для його ловлі виготовляють особливо міцні. Для поплавкової вудки вибирають довге (5 м), гнучке, міцне вудилище, ліску товщиною 0,3–0,35 мм, гачки №6–10. В якості поплавка місцеве населення використовує пір'їну з крила гусака. Досвідчені рибалки завжди беруть з собою підсаку, за допомогою якої витягують коропа на берег.

Але все ж таки для ловлі коропа перевага віддається „донці”. Використовують її з гумовим амортизатором. Завдяки цій снасті можна лише один раз закинути і протягом усієї рибалки замінювати наживку і знімати з гачка рибу навіть не витягуючи грузила з води. Це забезпечується завдяки авіамоделній гумці, яка розташована між грузилом і ліскою. Таким чином наживка лягає на одне і теж місце, що забезпечує не аби який успіх при ловлі риби.

„Донка” складається з ліски товщиною 0,4–0,5 мм, вставки довжиною 2–3 м із ліски 0,3–0,35 мм, до якої прикріплено 3–4 повідки з гачками, гуми та грузила. Повідки виготовляють із ліски товщиною 0,3–0,4 мм, гачки використовують №7–12. Повідки кріпляться до вставки петля в петлю або за допомогою спеціальних кріплень. „Донка” може бути будь-якої довжини, слід лише пам'ятати співвідношення ліски і гуми: приблизно 5:1, тобто на кожні 5 метрів ліски необхідно 1 м гуми. Грузило вибирають таке, щоб не рухалось під час рибалки. Зазвичай його завозять на човні в потрібне місце. Якщо немає човна, до грузила прив'язують товсту ліску і після його закидання відводять її вбік і закріплюють на березі.

Для успішного лову риби, місце готують заздалегідь. Звечора кидають в місце майбутньої рибалки принаду, яку готують з кукурудзяної муки, або крупи. Щоб її приготувати необхідно взяти 2 склянки кукурудзяної муки (крупи) та одну склянку житньої чи пшеничної муки, додати половину склянки смаженого товченого насіння соняшника і все це ретельно перемішати. До цієї суміші потрібно додати куряче яйце і вимішувати доки вона стане твердою.

Із приготовленої суміші роблять кульки розміром з куряче яйце, які кладуть у посудину заповнену водою і варять протягом 20–25 хв. на слабкому полум'ї. Після цього кульки витягають із води і дають їм охолонути. Із білих кульки перетворюються на жовті і стають більш пружними з приємним олійним запахом. Хоча їх закидають на місце лову звечора, за ніч вони не розмокають, даючи змогу успішно ловити весь наступний день.

Для наживки в основному використовують перегнійних черв'яків, личинок мух (опаришів), варену кукурудзу тощо.

Як відомо, короп полюбляє підводні корчі та затонулі дерева. Цю особливість використовують місцеві рибалки, штучно створюючи такі

„споруди”, використовуючи для цього гілки дерев з листям.

Взимку коропа ловлять переважно біля корчів. Зимова вудка має таку ж оснастку як і літня. Найбільш уловистою вважається мормишка сріблястого кольору в формі „краплини” середнього розміру. Наживкою слугує мотиль, якого насаджують пучками з 8–13 шт. Для полегшення насаджування наживки, доцільно виготовити досить просте, але ефективне пристосування. Для цього потрібно взяти перо із крила гусака і очистити його гострим ножем. На товстому кінці стержня роблять надріз під кутом 30°–40°. На протилежний бік стержня заздалегідь натягують тонкі гумові кільця, виготовлені з велосипедного ніпеля. Перекачуючи кільце до товстого кінця стержня, у зріз якого поміщають мотилів, гума міцно утримує наживку, яку і закріплюють на гачку.

Основне правило підчас лову коропа — ніякого шуму, від цього залежить успішність рибалки.

ОСОБЛИВОСТІ ЛЮБИТЕЛЬСЬКОГО ЛОВУ ПЛІТКИ RUTILUS RUTILUS В ПОНИЗЗІ Р.ВОРСКЛА

Кияшко В.В., Попельнюх В.В.

Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Більшість місцевих рибалок називають її „таранькою”. Можливо це тому, що плітка й тарань схожі між собою? Насправді ж тарань — це підвид плітки. Плітка починає ловитися з ранньої весни (перед скресанням льоду) і до кінця жовтня. Потім інтенсивність лову знижується і відновлюється лише після замерзання водойм. В достатній кількості її можна ловити до середини січня, після чого активність цього виду майже зовсім припиняється і відновлюється тільки наприкінці зими.

Плітка є однією з найпоширеніших видів риб у пониззі р. Ворскли, тому досить часто слугує об'єктом любительського лову. Вона надає перевагу тихій і теплій воді, уникає затінені та замулені місця. Колір спини у неї чорний з голубим або зеленим відливом, боки тулуба і черево сріблясто-білі, спинний і хвостовий плавники зеленувато-сірі з червонуватим відтінком, грудні плавники блідо-жовті, нижні — червоні. Розмірами риба невелика, її довжина рідко перевищує 30 см, а вага 1 кг.

Нерест плітка розпочинає при прогріванні води до 11–15°C. Після метання ікри зустрічається повсюди, але з інтенсивним розвитком водоростей концентрується в заводях, притоках, ямах тощо. В літню спеку вона тримається на глибині або під берегом серед коріння прибережних кущів та дерев. Зазвичай цей вид мешкає біля рослинності, а не в ній, у переважній більшості ближче до дна водойми. Влітку основною їжею плітки є ниткоподібні водорості. Крім того, в період інтенсивного розмноження дрібних безхребетних (в травні-червні), може живитися ними.

За народними прикметами плітка активно ловиться на початку повені, під час виділення соку березою та в період „бабиного літа”. Ранньою весною її слід чатувати біля очерету. Ловлять рибу в основному поплавковою вудкою. Для оснастки користуються ліскою 0,15–0,25 мм та гачками №3–6. Для покращення результативності досить часто використовують декілька гачків (зазвичай два). Поводок кріпиться так, щоб верхній гачок знаходився на рівні грузила або на 2 см вище чи нижче.